

Curtea Supremă de Justiție

DECIZIE

25 martie 2014

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Constantin Gurschi,

Judecători – Liliana Catan , Ion Arhiliuc, Elena Covalenco, Iurie Diaconu

Cu participarea:

Procurorului – Nicolai Suvac

Avocatului – Rodica Găină

a judecat în ședință publică recursurile ordinare împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 02 octombrie 2013, declarate de inculpata

Cazac Oxana Vasile, născută la 26.09.1975, domiciliată: or. Sîngerei, str. Victoriei 33, temporar închiriază în mun. Bălți, str. Bulgară 37, ap.26, anterior condamnată, antecedentele penale stinse.

Cauza s-a aflat în procedura:

Instanței de fond din 25.08.2011 - pînă la 23.01.2013;

Instanței de apel din 12.03.2013 - pînă la 02.10.2013;

Instanței de recurs: 17.12 .2013- pînă la 25. 03.2014;

Procedura de citare legal îndeplinită.

În ședința instanței de recurs s-au prezentat:

Avocatul Rodica Găină, inculpata Cazac Oxana care au solicitat admiterea recursurilor ordinare declarate.

Procurorul Nicolai Suvac, care a pledat pentru respingerea recursurilor, cu menținerea hotărîrii judecătorești atacate.

Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție asupra recursurilor în cauză,

CONSTATĂ :

1. Prin sentința Judecătoriei Bălți din 23 ianuarie 2013, Cazac Oxana Vasile a fost condamnată în baza art. 151 al. (4) Cod penal la 8(opt) ani închisoare.

Acțiunea civilă înaintată de succesorul părții vătămate în sumă de 5.000 lei, a fost admisă în principiu, urmînd ca asupra cuantumului despăgubirilor materiale să se expună instanța în ordinea procedurii civile.

2. Pentru a pronunța sentința, instanța de fond a reținut, că Cazac Oxana la 07 aprilie 2011, aproximativ la orele 24.00, întorcându-se la domiciliul din str. Bulgară 37 ap.26 mun. Bălți, ridicându-se pe scări de la etajul 8 la etajul 9, fiind în stare de ebrietate alcoolică, s-a împiedicat de cetățeanul Gînga Ivan Dmitrii, fără loc permanent de trai, care dormea pe scară și dîndu-și seama de caracterul prejudiciabil al acțiunilor sale, prevăzînd urmările lor prejudiciabile, admitînd și dorind în mod conștient survenirea acestor urmări, i-a aplicat ultimului multiple lovituri cu picioarele și pumnii peste diferite regiuni ale corpului, după ce a fost oprită de Lugovenco Igor, care s-a implicat în cele întîmplate și a luat-o la o parte de la victimă, intrînd cu ea în apartamentul nr.26 de pe strada nominalizată. Peste ceva timp, Cazac Oxana a ieșit din apartament și apucîndu-l pe Gînga Ivan de picioare, a început a-l tîrî în jos pe scări, înspre ușa ascensorului de la etajul 8, unde ultimul se lovea cu capul de treptele scărilor. Ulterior, fiind ajutată de Lugovenco Igor, l-au urcat pe victimă în ascensor, l-au coborît la etajul 1, unde l-au lăsat. În jurul orei 00.30 Gînga Ivan a fost depistat de către Moscalu Anatoli, după ce a fost internat la spital, iar la data de 10.04.2011 a decedat în IMSP Spitalul municipal Bălți, ca consecință a vătămărilor corporale grave periculoase pentru viață, provocate intenționat de către Cazacu Oxana sub formă de traumă cranio-cerebrală închisă, echimoze a regiunii frunții pe dreapta, hematom subdural acut a emisferei stîngi, sînge în ventriculele cerebrale, care a provocat o comprimare a substanței creierului

3. Împotriva sentinței au declarat apel:

3.1 Avocatul Grigore Pralea în numele inculpatei Cazac Oxana, care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărîri potrivit modului stability pentru prima instanță, prin care ultima să fie achitat de sub învinuirea de săvârșirea infracțiunii prevăzute de art. 151 alin. (4) Cod penal, din lipsa elementelor constitutive ale infracțiunii .

În motivarea apelului a indicat că instanța de judecată eronat a apreciat probele administrate pe caz și anume: declarațiile martorilor Lugovenco Igor, Vasilenco Nina, Moscalu Anatoli, Fugaru Valentina, raportul de expertiză medico-legală efectuat pe caz și depozițiile expertului Grecu L.; toate aceste probe fiind apreciate de către instanța de judecată în defavoare inculpatei Cazac O.V. au dus la emiterea unei sentințe neîntemeiate.

3.2 Inculpata Cazaca Oxana, care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei cu pronunțarea unei noi hotărîri de achitare, în privința sa.

În motivarea apelului a menționat că nu se consideră vinovată de săvârșirea infracțiunii incriminate ei, consideră că declarațiile martorului Lugovenco Igor urmează a fi apreciate din punct de vedere critic și nu pot fi puse la baza sentinței de condamnare, acestea fiind combătute prin declarațiile martorului Vasilenco Nina. Lugovenco Ig. a dat declarații neveridice pe caz dat fiind faptul că ultimul se află în relații ostile cu ea, la fel, consideră că și declarațiile martorului Lugovenco Irina, care este mama lui Lugovenco Igor nu au nici o atribuție directă la caz, întru cît ea nu a

fost martor ocular al infracțiunii, cunoscând cele declarate doar din cele spuse ei de către Lugovenco Ig., potrivit raportului de expertiză medico-legală efectuat în privința părții vătămate decedate Gînga Iv.D. și potrivit declarațiilor expertului Grecu L. date în cadrul ședinței de judecată, nu se confirmă vinovăția adusă ei; potrivit sentinței adoptate pe caz s-a stabilit că ea - Cazac O.V. a recunoscut vina parțial, cu ce dînsa nu este de acord, dat fiind faptul că a recunoscut doar ceea ce a făcut și anume 1-a lovit pe Gînga Iv.D. și 1-a dus cu ascensorul la etajul 1 doar ca acesta să plece, neavînd alte intenții; întru clarificarea circumstanțelor cauzei inculpata Cazac O.V. consideră necesară audierea repetată a martorilor Lugovenco Igor și Fugaru Valentina.

4. Prin decizia Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 02 octombrie 2013, au fost respinse apelurile și menținută sentința.

4.1. În motivarea soluției adoptate, instanța de apel a considerat că, totalitatea de probe administrate pe caz, cu respectarea prevederilor art.101 CPP, fiind examinate și apreciate de către instanța de fond din punct de vedere al pertinentei, concludentei, utilității și veridicității, iar în ansamblu din punct de vedere al coroborării lor, confirmă vinovăția inculpatei și totalmente combat argumentele aduse de apelanți în apeluri.

Vinovăția inculpatei Cazac O.V. fiind dovedită prin depozițiile martorului Lugovenco Igor (vol.2,f.d.37-38); martorul Lugovenco Irina (vol.2, f.d.39);martorului Vasilenco Nina (vol.2,f.d.40-41); martorului Moscalu Anatolie (vol.2, f.d.42);martorului Supciuc Serghei (vol.2, jf.d.43); succesoriului părții vătămate Gînga Ivan - Cuțcaia Aurelia (vol.2, |f.d.36); procesul-verbal de cercetare la fata locului din 10.04.2011 cu fototabel, (vol.1, f.d.28-31); procesul-verbal de examinare a obiectelor ridicate la fața locului(f.d.122 vol.1); procesul-verbal de verificare a declarațiilor bănuitei Cazac O.V. la fata locului (vol.1, f.d.154-155); procesul-verbal de verificare a declarațiilor bănuitului Lugovenco Igor la fața locului (vol.1, f.d. 156-157); raportul de expertiză medico-legală a corpurilor delict nr.410 din 1.07.2011(vol.1, f.d. 170); raportul de expertiză medico-legală nr.244D din 06.07.2011 a cet.Gînga Ivan (vol.1, f.d. 161); declarațiile expertul judiciar medico-legal Grecu Laurențiu, (vol.2, f.d.46); raportul de expertiză medico-legală psihiatrică nr.285a-2011 din 28.07.2011, a inculpatei Cazac O.V. (vol.1, f.d. 163); sentința de condamnarea lui Lugovenco Igor în baza art.323 alin.(l) CP.(vol.2 f.d. 22); declarațiile martorului Fugaru Valentina (vol.2 f.d. 44-46).

Instanța de apel a constat, că cauza în privința lui Lugovenco Igor a fost examinată în procedura acordului recunoaștere a vinovăției, sentința este definitivă și astfel circumstanțele în care Cazac O. a săvîrșit infracțiunea pentru care a fost condamnată pe cazul actual au fost confirmate de el fiind audiat sub jurămînt deja în calitate de martor.

De asemenea, de către instanța de apel au fost apreciate critic declarațiile inculpatei și a martorului Fugaru Valentina, versiunile acestora fiind combătute prin

certificatul prezentat de partea acuzării conform cărui localul „Cuptorul Fermecat” a fost deschis la data de 12.05.11 (vol.2, f.d.24), pe când Fugaru Valentina indică că anume în acest local la data de 07.04.11 timp de 4 ore a servit băuturi alcoolice, după ce a intrat întâmplător în scara unui bloc din apropiere și l-a maltat pe boschetar. La fel, versiunea Valentinei Fugaru că a intrat în scara blocului în căutarea unei cunoscute pe nume „Violeta” se combate și prin explicațiile locatarilor blocului în cauză, care au indicat că persoană pe nume „Violeta” în bloc nu locuiește (vol.2, f.d.7-12).

De asemenea, instanța de apel a conchis, că prima instanță, la aplicarea categoriei și termenului acesteia, în conformitate cu art.75-76 Cod penal, a ținut seama de gravitatea infracțiunii săvârșite, de motivul acesteia, de persoana inculpatului, care se caracterizează pozitiv, că anterior a fost judecată și antecedentele penale sînt stinse, iar pedeapsa fixată acesteia este una echitabilă și corespunde scopului educativ și preventiv al pedepsei.

5. Decizia instanței de apel, este atacată cu recurs ordinar de către inculpata Cazac Oxana, ulterior mai înaintează un recurs, invocînd aceleași motive, în baza pct. 6), 8) alin. (1) art. 427 Cod de procedură penală, care a solicitat casarea deciziei menționate, cu dispunerea rejudecării cauzei în aceeași instanță în alt complet de judecată.

În susținerea recursului a invocat că:

- instanța de apel nu a luat în considerație și a trecut cu vederea la solicitarea sa de a fi audiați suplimentar în instanța de apel martorii Lugovenco Igor și Fugaru Valentina;

- instanța de apel la data de 02.10.2013 i-a încălcat grav dreptul la apărare privînd-o de dreptul de a încheia un contract de asistență juridică cu un apărător ales;

- a fost privată de dreptul de a înainta alte cereri, și anume de a fi administrate alte probe în instanța de apel, iar toate acestea în comun au dus la aceea, că la acea dată, fără să fi pregătită pentru dezbateri și ultimul cuvînt, a fost pronunțată decizia instanței de apel;

- instanța de apel nu a dat o apreciere cuvenită circumstanțelor cauzei penale, fiind recunoscută vinovată numai în baza declarațiilor martorului Lugovenco Igor;

- nu s-a ținut cont și de raportul de expertiză medico-legală nr. 244D din 06.07.2011, și de declarațiile expertului judiciar medico-legal Grecu L., conform cărora nu se exclude apariția traumei în timpul cînd cet. Gînga I. era dus pe scări și din neatenție să fi fost scăpat, lovindu-se cu capul de scări sau fiind tîrît pe scări;

- nu s-a ținut cont și de raportul secției de internare a Spitalului clinic municipal Bălți, în care este indicat că cet. Gînga I. a fost internat cu diagnoza: T.C.C.C.C., comă cerebrală, intoxicație cu alcool.(f.d.14 v.1) ;

Recurenta consideră, că nu poartă nici o vină, deși se consideră vinovată doar pentru faptul că i-a aplicat numai cîteva lovituri pătimitului în regiunea feței și nicidecum în regiunea cefei și în alte părți ale corpului, nu este ea cea care se face vinovată de leziunile care au fost depistate la Gînga I. și care au dus la decesul ultimului.

6. Verificând argumentele invocate în raport cu materialele cauzei, Colegiul penal lărgit al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia, că recursurile declarate urmează a fi admise din următoarele considerente:

Conform prevederilor art. 414 Cod de procedură penală, *instanța de apel, judecând apelul, verifică legalitatea și temeinicia hotărârii atacate pe baza probelor examinate de prima instanță, conform materialelor din dosar și oricăror probe noi prezentate instanței de apel. Instanța de apel se pronunță asupra tuturor motivelor invocate în apel. Instanța de apel nu este în drept să-și întemeieze concluziile pe probele cercetate de prima instanță dacă ele nu au fost verificate în ședința de judecată a instanței de apel și nu au fost consemnate în procesul-verbal.*

Decizia instanței de apel, conform art. 417 Cod de procedură penală, trebuie să cuprindă fapta constatată de prima instanță și conținutul dispozitivului sentinței, fondul apelului și temeiurile de fapt și de drept care au dus după caz, la respingerea sau admiterea apelului, precum și motivele adoptării soluției date.

Chestiunile de fapt asupra cărora s-a pronunțat sau trebuia să se pronunțe prima instanță și care prin apel se transmit instanței de apel sunt: dacă fapta reținută ori numai imputată s-a săvârșit ori nu, dacă fapta a fost comisă de inculpat și în ce împrejurări s-a comis, dacă probele corect au fost apreciate prin prisma cumulului de probe anexate la dosar în conformitate cu art. 101 Cod de procedură penală.

La chestiuni de drept se referă cele ce țin de faptul: dacă fapta întrunește elementele infracțiunii, dacă infracțiunea a fost corect calificată, dacă pedeapsa a fost individualizată și aplicată just; dacă normele de drept procesual penal sau administrativ au fost corect aplicate și hotărârea adoptată să conțină răspuns la toate motivele invocate.

6.1. În speță, Colegiul penal lărgit constată, că aceste prevederi legale, deși sunt obligatorii, nu au fost întocmai respectate la judecarea cauzei în apel, iar erorile admise nu pot fi corectate în ordinea procedurii de recurs.

Recurenta Cazac Oxana a criticat decizia contestată, invocând temeiul de casare prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală - *instanța de apel nu s-a pronunțat asupra tuturor motivelor invocate în apel nu au fost întrunite elementele infracțiunii sau instanța a pronunțat o hotărâre de condamnare pentru o altă faptă decât cea pentru care condamnatul a fost pus sub învinuire, cu excepția cazurilor reîncadrării juridice a acțiunilor lui în baza unei legi mai blânde.*

6.2. Din conținutul recursurilor declarate, rezultă, că recurenta invocă și alte motive și anume, că instanța de apel la data de 02.10.2013 i-a încălcat dreptul la apărare privînd-o de dreptul de a încheia un contract de asistență juridică cu un apărător ales, că a fost privată de dreptul de a înainta alte cereri, și anume de a fi administrate probe în instanța de apel, astfel încît toate aceste în comun au dus la aceea, că la data respectivă, fără să fi pregătită pentru dezbateri și ultimul cuvînt, a fost pronunțată decizia instanței de apel. Astfel, din cele descrise se întrevede și un alt temei de casare prevăzut la p. 4) al alin. (1) art.427 Cod de procedură penală -

judecata a avut loc fără participarea procurorului, inculpatului, precum și a apărătorului, interpretului și traducătorului, cînd participarea lor era obligatorie potrivit legii, prin urmare, participarea procurorului și a avocatului în ședința instanței de recurs este obligatorie.

Studiind materialele cauzei, întru confirmarea și soluționarea temeiurilor invocate mai sus, instanța de recurs consideră, că în prezenta cauză evident se pronunță erorile de drept menționate de recurentă, reținînd următoarea situație:

*Conform materialelor cauzei avocatul Grigore Pralea a intervenit pe caz după toate acțiunile de confruntare (f.d.184 V.1), acesta apărînd interesele inculpatei la examinarea cauzei în instanța de fond (*mandatul anexat f.d.210 V.1*) și în instanța de apel (*mandatul anexat f.d.70 V-2*);

* Ulterior, după ședința instanței de apel din 17.04.2013 fiind anunțată întrerupere pe cauză pînă la 05.06.2013 (f.d.71-73 V.2), la data menționată avocatul Grigore Pralea, solicită amînarea examinării cauzei din motiv de imposibilitate de a se prezenta, fiind în afara orașului Bălți, ședința fiind amînată pentru data de 03.07.2013 cu înștiințarea avocatului Grigore Pralea (f.d.76-77, verso V.2);

* La 02.07.2013 avocatul Grigore Pralea, de asemenea prin fax expediază în adresa Curții de Apel Bălți înștiințare, prin care comunică imposibilitatea participării sale ca avocat pe cauza dată, din lipsa contractului de asistență juridică pentru Curtea de Apel (f.d.80 V.2), contrar faptului expus mai sus și a mandatului acestuia anexat la materialele cauzei (f.d.70 V-2);

* La 03.07.2013 pe cauză se anunță întrerupere pînă la 02.10.2013 din motivul neprezentării avocatului Grigore Pralea și a inculpatei Cazac Oxana, cu aducerea la cunoștință inculpatei Cazac Oxana despre imposibilitatea avocatului Grigore Pralea de a-i prezenta interesele pe motivul lipsei contractului de asistență juridică încheiat pentru instanța de apel. (f.d.83 V.2);

*La 09.07.2013 Curtea de Apel Bălți prin scrisoare nr.3291 informează inculpata despre amînarea examinării cauzei pentru data de 02.10.2013 și despre imposibilitatea participării avocatului Grigore Pralea, din motivele invocate mai sus, cu remarca că are posibilitate de a încheia un contract cu apărătorul ales de ea, în caz contrar va fi asistată cu un apărător garantat de stat.(f.d.84 V.2);

* La 02.10.2013, în ședința de judecată, fiind prezent avocatul solicitat de a acorda asistență garantată de stat Gaina Rodica, președintele ședinței verificînd dacă inculpata Cazac Oxana acceptă asistența juridică garantată de stat, ultima refuză, motivînd că nu cunoștea că avocatul Grigore Pralea s-a dezis de la acordarea asistenței juridice și nu a primit nici o înștiințare referitor la acest fapt, solicitînd termen de a încheia contract cu un alt avocat, însă cerea inculpatei este respinsă de către instanță, pe motiv că în adresa P-11a fost expediată înștiințarea de la f.d. 84, inculpata a luat cunoștință cu aceasta. Instanța de apel menționînd în acest sens, că din materialele dosarului personal, unde este cererea inculpatei Cazac Oxana datată cu 12.09.2013, rezultă, că aceasta solicită de la șeful instituției penitenciare Chilaru

dosarul personal pentru a face cunoștință, și face mențiunea „ am luat cunoștință cu dosarul personal”. În continuare, pe motiv că avocatul Grigore Pralea s-a expus deja pe marginea apelului, a participat la dezbateri judiciare și la acel moment examinarea cauzei era finisată, consideră că cererea inculpatei este o intenție de a tergiversa examinarea cauzei și acordă inculpatei ultimul cuvânt.

În acest context, Colegiul consideră esențial de menționat că, temeiul de casare invocat la p.4) al al. (1) art.427 Cod de procedură penală, este prezent în cauza supusă judecării, fiind încălcat flagrant dreptul la apărare al inculpatei.

6.3. În primul rînd, cu referire la imposibilitatea participării avocatului Grigore Pralea pe cauza dată, din lipsa contractului de asistență juridică pentru Curtea de Apel, Colegiul penal lărgit reține că, avocatul capătă calitatea de apărător din momentul în care și-a asumat angajamentul de a apăra interesele persoanei în cauză, cu consimțământul acesteia. Apărătorul, după ce și-a asumat angajamentul de a apăra, trebuie să anunțe despre aceasta organul de urmărire penală sau instanța.

Avocatul acordă asistență juridică clientului în baza contractului de asistență juridică, încheiat în formă scrisă. Împuternicirile avocatului se confirmă prin mandat.

Conform art.67 al. (3¹) Cod de procedură penală - *avocatul care acordă asistență juridică garantată de stat dobîndește calitatea de apărător în momentul în care coordonatorul oficiului teritorial al Consiliului Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat emite decizie privind acordarea asistenței juridice calificate. Decizia privind acordarea asistenței juridice calificate se aduce la cunoștință, după caz, solicitantului, organului de urmărire penală sau instanței de judecată.*

În speță, după cum s-a menționat mai sus, sunt anexate mandatele avocatului Grigore Pralea (f.d.210 V.1 și f.d.70 V. 2) astfel, ultimul refuză apărarea inculpatei, contrar:

- art. 67 al. Cod de procedură penală, care prevede, că *apărătorul încetează participarea în cauză în această calitate dacă:*

1) *persoana pe care o apără a renunțat la el sau a reziliat contractul cu el, sau i-a suspendat împuternicirile;*

2) *nu are împuterniciri de a participa în continuare în această cauză.....; situații care nu s-au reflectat în speța dată;*

- art. 68 al. 4) Cod de procedură penală, care prevede, că *avocatul nu este în drept să renunțe nemotivat la apărare. Apărătorul nu este în drept să-și înceteze de sine stătător împuternicirile de apărător, să împiedice invitarea unui alt apărător sau participarea lui în această cauză. Apărătorul nu este în drept să transmită altei persoane împuternicirile sale de a participa în cauza respectivă.*

În al doilea rînd, cu referire la cererea inculpatei Cazac Oxana de a i se acorda termen pentru a încheia contract de asistență juridică cu un alt avocat, Colegiul penal lărgit reiterează, că art.6 parag.3 lit.”c” CEDO, *garantează oricărui „acuzat”*

posibilitatea de a se apăra de acuzația ce i se aduce în trei modalități, ele constituind tot atâtea drepturi ale acestuia:

- a), „acuzatul” poate să se apere singur;*
- b) poate să fie asistat de un apărător la alegerea sa;*
- c) în anumite condiții el poate fi asistat în mod gratuit de un apărător numit din oficiu.*

Art. 17 al. 3 Cod de procedură penală, indică expres, că *instanța de judecată este obligată să asigure inculpatului dreptul la asistență juridică calificată din partea unui apărător ales sau numit din oficiu.*

Aplicarea acestei norme procesuale este garantată de prevederile art. 322 CPP, care reglementează procedura de participare a apărătorului ales sau numit și înlocuirea acestuia.

După cum s-a menționat mai sus, instanța de apel la ședința din 02.10.2013 ia asigurată inculpatei un avocat din oficiu, ultima refuzându-se de acesta, astfel, sub aspectul respectării prevederilor normei – principiu, referitor la dreptul la apărare a inculpatului, Colegiul reiterează, că renunțarea la apărător poate fi invocată la orice etapă a procesului și este acceptată de procuror sau instanță doar în cazul în care ea a fost înaintată de către bănuit, învinuit, inculpat în mod benevol, din inițiativă proprie și în prezența avocatului care acordă asistență juridică garantată de stat (art.71 Cod de procedură penală).

Astfel, inculpata în mod legal a refuzat la serviciile prestate de avocatul garantat de stat, m pe când instanța, contrar prevederilor normative a continuat examinarea cauzei cu avocatul din oficiu, motivând că în adresa P-11a fost expediată înștiințarea de la f.d. 84, și că inculpata a luat cunoștință cu aceasta.

În acest context, Colegiul consideră esențial de menționat că, copia cererii menționate nu era anexată la materialele cauzei, ea fiind solicitată la etapa examinării recursului, unde se confirmă ca inculpata într-adevăr nu a făcut cunoștință cu înștiințarea de la f.d. 84 cu nr. de ieșire 3291 din 09.07.2013, ci numai cu dosarul personal, unde nu era anexată înștiințarea respectivă, fapt confirmat și prin răspunsul de la șeful P-11 de la f.d. 117, unde se menționează că în adresa P-11 a parvenit numai citația cu nr. de ieșire 3292 din 09.07.2013 de la f.d.85, astfel încât inculpata Cazac Oxana a fost informată de lipsa avocatului Pralea Grigore abia la 02.10.2013.

În al treilea rând, Colegiul menționează că, una din garanțiile desfășurării procesului de judecare a cauzei bazat pe principiul contradictorialității fiind asigurarea dreptului la apărare al inculpatului și în cazul neprezentării în ședință a apărătorului și imposibilității de a-l înlocui în ședința respectivă, ședința de judecată se amână.

Dacă participarea apărătorului ales de inculpat este imposibilă pe o durată care depășește 5 zile, instanța amână ședința și propune inculpatului să-și aleagă un alt apărător, iar în caz de refuz al inculpatului de a-și alege alt apărător, instanța decide solicitarea desemnării, de către coordonatorul Oficiului teritorial al Consiliului

Național pentru Asistență Juridică Garantată de Stat a unui avocat care acordă asistență juridică garantată de stat.

Pentru înlocuirea apărătorului în condițiile prezentului alineat, instanța stabilește inculpatului un termen de 5 zile. Instanța îi oferă apărătorului care a intervenit în proces timp suficient și îi asigură posibilitățile respective pentru a lua cunoștință de materialele cauzei, inclusiv de cele cercetate în instanță, și pentru a se pregăti de participarea de mai departe în proces, însă înlocuirea apărătorului nu necesită reluarea judecării cauzei de la început. Apărătorul este în drept să solicite repetarea unor acțiuni procesuale deja efectuate în ședință în lipsa lui, dacă are de concretizat chestiuni suplimentare.

În speță, fiind asigurată prezența avocatului garantat de Stat - Rodica Găina în ședința din 02.10.2013, președintele ședinței, conform alin. (2) art. 413 Cod de procedură penală, *era obligat să anunțe cauza ce urmează a fi judecată și să verifice prezența părților, apoi să anunțe numele și prenumele judecătorilor din completul de judecată, ale procurorului, ale greșierului, precum și ale interpretului și traducătorului dacă aceștia participă, și să precizeze dacă nu au fost formulate cereri de recuzare. După aceasta, președintele ședinței urma să verifice dacă părțile prezente au făcut alte cereri sau demersuri și asupra lor instanța de apel trebuia să dea o încheiere, or aceste prevederi potrivit procesului verbal al ședinței de judecată au fost flagrant încălcate.*

Astfel, lipsa unei asistențe juridice efective a generat consecințele incapacității inculpatei de a participa la proces și au condus la încălcarea dreptului la un proces echitabil - art.6 §1 raportat la art.6 §3 lit.c) din Convenție.

Prin urmare, principiul respectiv, raportat la rigorile Convenției și la jurisprudența CEDO, prevede în mod adecvat garanțiile drepturilor bănuțului, învinuitului, inculpatului la un proces de judecată independent și imparțial, la egalitatea de arme și apărare independentă. Organul de urmărire penală și instanța de judecată sunt obligate să fondeze derularea procesului penal în strictă conformitate cu acest principiu, astfel încât cauza să fie examinată complet și sub toate aspectele.

Rezultând din standardele CEDO și din faptul că instanța de apel verifică legalitatea și temeinicia hotărârilor atacate, iar în instanța de recurs se invocă necesitatea reparării erorilor de drept, adică activitatea acestor instanțe prevede soluționarea unor chestiuni complexe de drept, inclusiv privind justetea pedepselor aplicate, persoanele inculpate și condamnate nedispunând de o pregătire juridică necesară pentru a-și prezenta și a-și susține argumentele în fața instanței de un nivel de jurisdicție superior, pornind și de la faptul că principiul contradictorialității în procesul penal determină ca apărarea să fie prezentă în ședința de judecată pentru a confrunța și a comenta poziția acuzatorului, remarcând astfel echitabilitatea unui asemenea proces, se impune oportunitatea acordării asistenței juridice obligatorii în instanța de apel și cea de recurs.

Astfel, la judecarea apelului și a recursului ordinar împotriva hotărîrilor instanțelor de apel, participarea apărătorului ales sau care acordă asistență juridică garantată de stat, este obligatorie și nerespectarea acestei reguli constituie, cu certitudine, o eroare de drept.

În situația creată este imposibilă expunerea Colegiului referitor la temeiul de casare prevăzut de art. 427 alin. (1) pct. 6) și 8) Cod de procedură penală, invocate de recurentă în recurs, aceste motive urmează a fi luate în considerație de către instanța de apel la rejudecarea cauzei.

Reieșind din cele menționate, Colegiul penal lărgit conchide asupra necesității admiterii recursurilor ordinare cu casarea deciziei instanței de apel din 02 octombrie 2013 și dispunerea rejudecării cauzei în ordine de apel de către aceeași instanță în alt complet de judecători.

La rejudecarea cauzei instanța de apel urmează să se conducă de prevederile art. 414 al. (5) și 436 Cod de procedură penală, care prevăd procedura de rejudecare și limitele acesteia, să se pronunțe în modul cuvenit și în strictă conformitate cu prevederile legii procesual-penale asupra tuturor motivelor invocate de apelant în apel, să aprecieze probele administrate și examinate în instanță în strictă conformitate cu cerințele legii, să le dea apreciere cuvenită cu argumentarea admisibilității sau inadmisibilității fiecărei probe examinate, și să-și argumenteze clar concluziile sale în decizia adoptată, iar ca urmare să pronunțe o hotărîre legală și întemeiată,

7. În conformitate cu prevederile art.434, 435 alin.(1) pct.2) lit.c) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție

D E C I D E :

Admite recursurile ordinare declarate împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 02 octombrie 2013, de inculpata Cazac Oxana în propria cauză penală și dispune rejudecarea cauzei în ordine de apel în aceeași instanță, în alt complet de judecată.

Decizia nu este susceptibilă căilor de atac.

Decizia pronunțată în ședință publică la 08 aprilie 2014, ora 09.50.

Președinte

Constantin Gurschi

Judecători

Liliana Catan

Elena Covalenco

Iurie Diaconu

Ion Arhiliuc